

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

ATATÜRK İLKELERİ

CUMHURİYETÇİLİK

Doğrudan doğruya millet egemenliğine dayanan, yöneticileri halkın oyu ile belli bir süre için seçilen yönetim biçimine "cumhuriyet" denir. Milli Egemenlik, seçim, meclis, milletin kararı kelimeleri bizi Cumhuriyetçilik ilkesine götürür.

Yapılan İnkılâplar

- TBMM'nin açılması (1920)
- 1921 ve 1924 Anayasalarının yapılması
- Saltanatın kaldırılması (1922)
- Cumhuriyetin ilan edilmesi (1923)
- Siyasal partilerin kurulması (1924)
- Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi 1934

- I. TBMM'nin açılışı ve anayasalar
- II. Saltanatın kaldırılması
- III. Cumhuriyetin ilanı
- IV. Siyasi partilerin kurulması

Yukarıda sözü edilen uygulamalar, aşağıdaki ilkelerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Millî egemenlik C) Milli bağımsızlık
B) Ülke bütünlüğü D) Millî birlik

- I. Çok partili hayata geçiş denemeleri
- II. 1921 Anayasası'nın kabul edilmesi
- III. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

2) Atatürk ilkelerinden hangisi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir?

- A) Devletçilik B) Halkçılık
C) Milliyetçilik D) Cumhuriyetçilik

3) Cumhuriyetçilik İlkesi'ni en iyi ifade eden bütünleyici ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yurtta barış dünyada barış
B) Çağdaşlık ve Batılılaşma
C) Millî egemenlik
D) Millî birlik ve beraberlik

MİLLİYETÇİLİK

Milliyetçilik; milleti sevmek, milleti yüceltme amacını benimsemek ve bu yolda yürümektir. Dini, mezhebi, dili ne olursa olsun, kendini Türk sayan, Türk bilen ve Türk olarak yaşayan her insan Türk'tür. Atatürk bunu "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" diyerek belirtmiştir.

Atatürk Milliyetçiliği; akılcı ve insancıdır, ırk ve din üzerine oturmamıştır, birleştirici ve bütünleştiricidir.

Milli bağımsızlık ve Milli birlik ve beraberlik bizi Milliyetçilik ilkesine götürür.

Yapılan inkılâplar

- Kapitülasyonların kaldırılması
- Misak-ı İktisadi Kararları
- Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
- Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
- Türk Dil Kurumu'nun kurulması
- Yabancı okulların MEB'e bağlanması

1) Millî Mücadele'nin kazanılmasında(bağımsızlık), aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Milliyetçilik B) Akılcılık
C) Halkçılık D) Cumhuriyetçilik

2) Kabotajın bu yıl içerisinde Türkiye'ye geçişi sadece ve tamamen Türk bayrağına dönüşü fiilen gerçekleşmiştir. Bu olayı övünerek anmak isterim. Bu olay yüzyıllarca süren engellere karşı ancak milli yönetimin elde edebildiği başarılardandır.

Atatürk bu sözünde aşağıdaki ilkelerden hangisini vurgulamıştır?

- A) Cumhuriyetçilik B) Milliyetçilik
C) Laiklik D) Halkçılık

- I. İstiklâl marşı'nın kabûl edilmesi
- II. Türk Dil Kurumu'nun açılması
- III. Türk Tarih Kurumu'nun açılması
- IV. Kapitülasyonların kaldırılması

3) Yukarıdaki inkılâplar, aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangileriyle doğrudan ilgilidir?

- A) Lâiklik B) Cumhuriyetçilik
C) Halkçılık D) Milliyetçilik

HALKÇILIK

Halkçılık ilkesine göre, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Milletin bütün fertleri kanun önünde eşittir.

Sınıf egemenliğini reddeder. Bireyler arasında her alanda fırsat eşitliğini amaçlar.

Halkçılığın amacı, halkın refah ve mutluluğunu sağlamaktır. Halkın ülke kaynaklarından eşit şekilde yararlanmasını sağlar.(sosyal devlet)

Yapılan inkılâplar

- Aşar vergisinin kaldırılması
- Kılık Kıyafet Kanunu
- Kanunlar karşısında eşitliğin sağlanması
- Soyadı Kanunu ile ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması
- Madeni Kanun ile kadın - erkek eşitliğinin sağlanması
- Millet Mektepleri ve Halkevlerinin açılması
- 12 yıllık eğitimin devlet okullarında parasız olması
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

- Sınıf egemenliği reddedilmesi
- Gelir dağılımında fırsat eşitliğinin sağlanması
- Sosyal devlet anlayışının geliştirilmesi

1)Yukarıdaki gelişmeler, aşağıda belirtilen Atatürk ilkelerinden hangisi ile yakından ilgilidir?

- A) Devletçilik B) Milliyetçilik
C) Cumhuriyetçilik D) Halkçılık

2) Bizim nazarımızda çiftçi, çoban, işçi, tüccar, sanatkâr, asker, doktor; velhasıl herhangi bir sosyal müessesede faal bir vatandasın hak, menfaat ve hürriyeti eşittir.”

Atatürk’ün yukarıdaki sözleri ile hangi ilkesi arasında doğrudan bir ilişki olduğu savunulabilir?

- A) Cumhuriyetçilik B) Milliyetçilik
C) Devletçilik D) Halkçılık

3)Devlet yönetimine katılmada fırsat eşitliği varsa bu ülkede hangi ilke gerçekleşmiş olur?

- A)Milliyetçilik B)Halkçılık
C)Devletçilik D)Laiklik

DEVLETÇİLİK

Devletçilik, Atatürk tarafından uygulamaya konulan bir ekonomi siyasetidir. Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlardan ve ihtiyaçlardan doğmuştur.(milli)

Özel sektörün yetersiz kaldığı alanlarda büyük yatırımların ve devlet güvenliği ile ilgili yatırımların devlet eliyle yürütülmesidir

Devlet bir taraftan sanayi kurmak ve geliştirmek için çalışırken diğer taraftan da özel teşebbüse yer verdi.

Yapılan inkılâplar

- Beş Yıllık Kalkınma Planlarının yapılması
- Sümerbank ve Etibank’ın kurulması
- Teşvik-i Sanayi Kanununun çıkarılması
- Temel tüketim mallarının fiyatlarının devlet tarafından belirlenmesi
- Devlet bankalarının ve Merkez Bankası’nın kurulması

1) Buna göre halkın elinde yeterli sermayenin olmamasının ekonomide aşağıdaki ilkelerden hangisinin uygulanmasını zorunlu hale getirmiş olduğu söylenebilir?

- A) İnkılâpçılık B) Laiklik
C) Devletçilik D) Halkçılık

2)Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan 1933 yılına kadar sanayileşme, özel sektörün yetersiz olması ve 1929 Dünya ekonomik krizinin olumsuz etkisi ile istenilen seviyeye ulaşmamıştı. Atatürk sanayileşmeyi en büyük ulusal davalar arasında görmüş ve 1934 – 1939 yılları arasında I. Beş yıllık Kalkınma Planını uygulamıştır.

Paragrafa göre Atatürk’ün vurguladığı düşünce ile aşağıdaki ilkelerden hangisi arasında doğrudan bir ilişki olduğu savunulabilir?

- A) İnkılâpçılık B) Milliyetçilik
C) Laiklik D) Devletçilik

3)1926 Teşvik-i Sanayi Kanunu’ndan beklenilenin gerçekleşmemesi, aşağıdaki ilkelerden hangisinin oluşmasının sebeplerinden birisidir?

- A) Halkçılık B) İnkılâpçılık
C) Milliyetçilik D) Devletçilik

LAİKLİK

Laiklik; din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, devlet yönetiminde ve siyasette din kurallarına yer verilmemesi demektir. Devlet sorunlarının dine değil, akla ve bilime göre çözümlenmesidir.

Yapılan İnkılâplar

-Saltanatın kaldırılması (ilk aşama)
-Halifeliğin kaldırılması (en önemli aşama)
-Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması
- Medreselerin kapatılması
-Şer'iyye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması
-Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
-1928'de anayasadan "Devleti'nin dini İslâm'dır." maddesinin çıkarılması

“Din herkesin vicdanına kalmış bir şeydir. hiçbir kimse hiçbir kimseyi ne din ne de mezhep kabulüne zorlayamaz. Din ve mezhep hiçbir zaman siyasete alet edilemez.”

1) Atatürk'ün bu sözü aşağıdaki ilkelerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Laiklik B) İnkılâpçılık
C) Devletçilik D) Halkçılık

2) Lâiklik İlkesi'nin bütünleyicisi olma özelliği taşıyan yaklaşım, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan sevgisi
B) Özgürlük ve bağımsızlık
C) Çağdaşlaşma ve Batılılaşma
D) Akılcılık ve bilimsellik

İNKILÂPÇILIK

Zamana göre geri kalmış kurumların ortadan kaldırılarak yerine ilerlemeyi, geliştirmeyi kolaylaştıracak kurumların kurulması amaçlar.

Batılılaşma ve çağdaşlaşma yolunda daima ileriye, çağdaş uygarlığa yönelmektir. Sadece inkılâpları savunmayı değil, geliştirmeyi, çağdaş hayatın gereklerine uydurmayı da içine alır.

Yeni ve gerekli olan her gelişmeye açık olmayı, aklın, bilimin ve tekniğin ışığında gelişmeyi ifade eder. İnkılâplara canlılık ve süreklilik kazandırmıştır. Dogmatik değil dinamiktir.

Yapılan bütün inkılâplar inkılâpçılık ilkesi ile doğrudan ilgilidir

1) “Bir milletin gelişmesi ve ilerlemesi çağdaş uygarlığın, yeniliklerin gereklerine ters düşmemesine bağlıdır.” görüşü dikkate alınırsa, aşağıdaki ilkelerden hangisine bağlılık bir zorunluluk olur?

- A) Halkçılık B) Devletçilik
C) İnkılâpçılık D) Cumhuriyetçilik

2) “Atatürkçülük durağan bir düşünce sistemi değildir.” diyen bir tarihçi bu düşüncesini Atatürk'ün hangi ilkesine dayanak söylemiştir?

- A) Laiklik B) İnkılâpçılık
C) Devletçilik D) Halkçılık

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922)

Milli mücadelenin kazanılmasından sonra itilaf devletleriyle yapılacak olan barış görüşmelerine İstanbul hükümetini de davet edilmesi TBMM'nin tepkisine neden olmuştur. Mustafa Kemal Milli Egemenliği tam olarak gerçekleştirmek ve Lozan'a daha güçlü bir şekilde gidebilmek için 1 Kasım 1922 de Halifelik ve Saltanatı birbirinden ayrılmış TBMM tarafından Saltanat kaldırılmıştır.

Nedenleri:

1. Padişah ve İstanbul hükümetinin milli mücadelenin aleyhinde çalışması
2. Lozan'a İstanbul hükümetinin de davet edilmesi
3. Devletin asıl başkanının kim olduğunun belli olmaması
4. 1921 anayasasında “Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir” ilkesine saltanatın ters olması

Sonuçları:

1. Yönetimde iki başlılığı ortadan kaldırmak
2. Milli Egemenlik ilkesi yönünde önemli adım atıldı
3. Cumhuriyetin ilanı için önemli adım atıldı
4. Laiklik alanında önemli adım atıldı
5. Osmanlı devleti resmen sona erdi.

1) TBMM Lozan görüşmeleri sırasında ikilik çıkmaması için 1 Kasım 1922'de hangi inkılâbı gerçekleştirmiştir?

- A) Cumhuriyetin İlanı
B) Halifeliğin Kaldırılması
C) Saltanatın Kaldırılması
D) TBMM'nin Açılması

2) Kasım 1922’de kabul edilen bir kanunla saltanat kaldırılmıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu kanunun çıkarılmasındaki temel nedendir?

- A) Sakarya Meydan Muharebesinin kazanılması
- B) Mudanya Ateşkes Antlaşmasının imzalanması
- C) Londra konferansının toplanması
- D) Lozan barış görüşmelerine Osmanlı hükümetinin de çağırılması

3) Kasım 1922’de Saltanatın kaldırılması, milli egemenliğin tam olarak gerçekleştirilmesi amacına yönelik bir gelişmedir. Aşağıdakilerden hangisinin saltanatın kaldırılmasını hızlandırdığı söylenebilir?

- A) Padişah Vahdettin’in hayatını tehlikede gördüğü için İngilizlere sığınması
 - B) İtilaf Devletleri’nin Lozan görüşmelerine Osmanlı Hükümeti’ni de davet etmeleri
 - C) Büyük Taarruz’un zaferle sonuçlanması
 - D) TBMM’nin “güçler birliği” sistemini benimsemesi
- 4) İtilaf Devletleri Lozan Konferansı’na Yeni Türk Devleti ile birlikte Osmanlı yönetimini de çağırarak ikilik yaratmayı hedeflemişlerdir. Bu durum aşağıdakilerden hangisinin gerçekleştirilmesini zorunlu ve kaçınılmaz kılmıştır?
- A) Cumhuriyet’in ilanı
 - B) Saltanatın kaldırılması
 - C) Halifeliğin kaldırılması
 - D) Kapitülasyonların kaldırılması

- 5) Saltanatın kaldırılmasının bazı sonuçları şunlardır:
- Cumhuriyetin ilanı için önemli bir adım atılmıştır.
 - Ülke içerisindeki iki ayrı yönetim sona ermiştir.
 - TBMM hükümeti ülkenin tek temsilcisi haline gelmiştir.
- Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır?
- A) Ulusal egemenlik
 - B) Ulusal bağımsızlık
 - C) Toprak bağımsızlığı
 - D) Uluslar arası eşitlik

CUMHURİYETİN İLANI (29 EKİM 1923)

Saltanatın kaldırılmasından sonra devlet başkanlığı ve rejim sorunu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında hükümet bunalımlarının yaşanması ve ulusal egemenliğin tam olarak gerçekleştirilmek istenmekteydi. Bunun için 29 Ekim 1923’te cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyetin ilan edilmesiyle:

- Rejimin adı ve rejim belli oldu
- Devlet başkanlığı sorunu çözüldü
- Meclis hükümet sisteminden kabine sistemine geçildi
- Ulusal egemenlik alanında önemli adım atıldı.

- Yeni Ülkenin rejimi belli oldu
- Devlet başkanlığı sorunu çözümlendi
- Meclis hükümeti sisteminden kabine sistemine geçildi.

1) Yukarıdaki gelişmeler aşağıdaki hangi olayın sonucudur?

- A) Saltanatın kaldırılmasının
- B) Halifeliğin kaldırılmasının
- C) Cumhuriyetin ilanı
- D) Tevhit-i tedrisat kanunu

- Saltanatın kaldırılması
- TBMM’nin açılması
- Cumhuriyetin ilan edilmesi

2)Yukarıda verilen inkılâpların yapılmasının Ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulusal egemenliği sağlamak
- B) Hukuk birliğini gerçekleştirmek
- C) Devlet kurumlarını laikleştirmek
- D) Sosyal devlet anlayışını yerleştirmek

3) Yeni Türk Devletinin yönetim şekli aşağıdakilerden hangisi ile açıklığa kavuşturulmuştur?

- A) Saltanatın kaldırılması ile
- B) Cumhuriyetin ilanı ile
- C) Halifeliğin kaldırılması ile
- D) İzmir İktisat Kongresi

ANKARANIN BAŞKENT OLMASI (13 EKİM 1923)

Mustafa Kemal ve Temsil Heyeti 1919 tarihinde buraya gelmişler ve milli mücadeleyi buradan yönetmişlerdir. Ankara’nın başkent seçilmesinin nedenleri şunlardır:

- İşgal edilmemiş olması
- Batı cephesine yakın olması
- Ulaşım ve haberleşme imkânlarının gelişmiş olması
- Ülkenin ortasında yer alması
- Milli mücadelenin buradan yönetilmesi

1. Mustafa Kemal Paşa’nın Ankara’yı Milli Mücadele’nin merkezi yapmasının sebeplerinden biri aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Anadolu’nun ortasında olması
- B) Batı cephesine yakın olması
- C) İşgalden uzak olması
- D) Son Osmanlı Meclisinin burada toplanması

2)Ankara'nın başkent olmasında;

- I. Nüfusun kalabalık olması
- II. Askeri ve siyasi yönden güvenli, ulaşım ve haberleşme açısından elverişli bir konumda olması
- III. TBMM'nin Ankara'da açılması ve Milli Mücadelenin merkezi olması

gibi sebeplerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve III

HALİFELİĞİN KALDIRILMASI (3 Mart 1924)

Saltanatın kaldırılması ve cumhuriyetin ilan edilmesiyle halifeliğin bir fonksiyonu kalmamıştır. Ayrıca ulusal egemenlikle bağdaşmaması, yeni rejimi istemeyenlerin halifenin yanında toplanmaya başlaması, Abdülmecit efendinin devlet başkanı gibi hareket etmesi, bazı milletvekillerinin halifeyi TBMM'nin üstünde görmesi ve yapılacak inkılapların önünde bir engel olarak görülmesinden dolayı 3 Mart 1924 yılında çıkarılan kanunla kaldırılmıştır

Sonuçları:

- Laik devlet olma yolunda önemli adım atıldı
- Yapılacak yeniliklerin önü açıldı,
- Eski rejime geri dönmek isteyenlerin umutları söndü

HALİFELİĞİN KALDIRILDIĞI GÜN:

- Tevhidi Tedrisat Kanunu kabul edildi: bütün eğitim kurumları milli eğitim bakanlığına bağlandı. Eğitim-Öğretimde birlik sağlandı.
- Erkanı-ı Harbiye Vekaleti kaldırıldı: Yerine Genel Kurmay Başkanlığı kuruldu. Böylece ordu siyasetten ayrılmıştır.
- Şer'iye ve Evkaf Vekaleti kaldırıldı: Yerine Diyanet işleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu.

1) Aşağıdakilerden hangisi halifeliğin kaldırılmasının bir gerekçesi olarak gösterilemez?

- A) Halifeliğin yapılacak inkılaplara engel görülmesi
- B) Halifeliğin laiklikle bağdaşmaması
- C) Rejim aleyhtarlarının halifeyi politikaya çekme girişimleri
- D) Halifenin dini bilgisinin yetersiz olması

2) Aşağıdakilerden hangisi halifeliğin kaldırılmasının getirdiği sonuçlardan biri değildir.

- A) Laik devlet düzenine geçme konusunda önemli bir adım atıldı.
- B) Kadın ile erkek arasında sosyal ve ekonomik eşitlik sağlandı.
- C) Ulusal egemenlik güç kazandı.
- D) Eski düzenden yana olanların güç alacakları bir kurum ortadan kalktı.

3) Aşağıdakilerden hangisi halifeliğin kaldırılmasının sonuçlarıyla ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Laik bir devletin kurulması için en önemli inkılaplardan biri yapılmıştır.
- B) Çağdaşlaşma ve modernleşme yolundaki inkılaplar hızlanmıştır.
- C) Ulusal egemenlik pekiştirilmiş, eski rejime geri dönüş yolları kapatılmıştır.
- D) Ekonomik gelişmemizi engelleyen tüm engeller ortadan kalkmıştır.

1924 ANAYASASI'NIN KABULÜ

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra hazırlanmıştır. 1924 Anayasası'nda ulusal hâkimiyet, TBMM'nin üstünlüğü, tek meclis ve "Güçler ayrılığı ilkesi", Cumhurbaşkanı'nın TBMM'den ve 4 yıl için seçilebileceği, üst üste aynı kişinin Cumhurbaşkanı seçilebileceği, yargı hakkının bağımsız mahkemelerde olduğu, Cumhuriyet rejiminin değişmezliği gibi maddeler vardı.

1) Aşağıdakilerden hangisi 1924 anayasasında yer alan maddelerden değildir?

- A) Yönetim şeklimizin cumhuriyet olduğu
- B) Güçler birliğinin olduğu
- C) Yargının bağımsız mahkemelerce yapıldığı
- D) Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin dört yıl olduğu

HUKUK ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER

HUKUK BİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Cumhuriyet öncesinde yargı işleri din adamları tarafından görüldü. Kadı adı verilen yargıçlar din kurallarına göre karar verirdi. Osmanlı Devleti'nde 19. yy.da ihtiyaçlar artınca İslam Hukuku ile Medeni hukuk kuralları bir araya getirilerek "Mecelle" adı altında toplanmıştı. Mecelle yeni medeni kanun kabul edilene kadar yürürlükte kaldı. Hukuk alanında yapılan değişiklikle eski mahkemeler kapatıldı. Eski yasalar yürürlükten kaldırıldı. Uygur ulusların yasaları örnek alınarak boşanma, miras, ceza hukuku yeniden düzenlendi. Hukuk devrimi ile kadın - erkek arasında eşitlik sağlandı. Miras konusunda kadın ve erkek eşit pay almaya başladı.

1) Osmanlı Devletinde hukuk Örfi ve Şer'i olmak üzere iki alanda yürütülüyordu. Ayrıca azınlıklar kendi mahkemelerinde yargılanıyorlardı. Bu durum Osmanlı ülkesinde birçok olumsuz durumların yaşanmasına sebep olmuştur?

Verilen bilgiye göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı'da geleneksel Mecelle Kanunu olduğuna
- B) Osmanlı Devletinde eğitimde ikilik olduğuna
- C) Osmanlı Devletinde hukukta ikilik olduğuna
- D) Hoşgörülü bir yönetim olduğuna

TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN KABULÜ (1926)

Osmanlı devletinde hukuk birliği yoktu. Türk aile yapısını modern anlamda düzenleyebilmek için 17 Şubat 1926 yılında İsviçre medeni kanunu Türk toplumunun ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmiş ve medeni kanun kabul edilmiştir. Bu kanunla:

- Kadınlara boşanma hakkı verilmiştir
- Kadın erkek eşitliği sağlanmış
- Tek eşlilik ve resmi nikâh
- Mirastan eşit oranda pay alma hakkı

Medeni Kanun'un Kabulü ile;

- Mirasta kız erkek çocuklara eşit hak tanınmıştır.
- Tek kadınla evlilik kabul edilmiştir.
- Kadınlara istediği mesleğe girme hakkı verilmiştir.

1) Bu bilgiler göz önüne alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kadınlara siyasi haklar tanınmıştır.
- B) Kadın hakları genişletilmiştir.
- C) Kadın-Erkek eşitliği sağlanmaya çalışılmıştır.
- D) Çok eşle evlilik yasaklanmıştır.

2) 17 Şubat 1926'da kabul edilen Türk Medeni Kanunu din, mezhep ve ırk ayrımı gözetmeksizin ülkede yaşayan herkes için geçerli olmuştur.

Buna göre Türk Medeni Kanunu ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yabancı okullar devlet denetimine alınmıştır.
- B) Ülkede hukuk birliği sağlanmıştır.
- C) Yabancılarla ait şirketler kamulaştırılmıştır.
- D) Kadınlara siyasi faaliyette bulunma yolu açılmıştır.

EĞİTİM KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU (3 Mart 1924)

Osmanlı Devletinde en önemli eğitim kurumları medreselerdi. Osmanlı devletinin yenileme ve çöküş dönemlerinde diğer kurumlar gibi medreseler de bozulmuştu. Tanzimat'tan itibaren batı tarzında eğitim veren okullar açılmıştı. Aynı zamanda azınlık ve yabancı ülkelerin okulları da bulunmaktaydı. Bu durum eğitimde birliğini bozuyordu.

Çağdaş ve laik eğitim sistemini benimsemek ve eğitimde birliği sağlamak 3 Mart 1924 tarihinde Tevhid-Tedrisat Kanunu kabul edildi.

Tevhit-i Tedrisat Kanunun kabul edilmesiyle medreseler kapatıldı. Bütün okullar millî eğitim bakanlığına bağlandı. Eğitim sistemi de millileşti. Laik eğitim benimsendi.

S-1) Ülkedeki tüm eğitim ve öğretim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı çatısı altında birleştirilmesi hangi gelişme ile olmuştur?

- A) Harf İnkılâbı
- B) Kabotaj Kanunu
- C) Saltanatın kaldırılması
- D) Tevhidi Tedrisat Kanununun kabulü

S-2) Atatürk 'ün yetiştiği dönemde ülkede eğitim birliği yoktu. Bir tarafta geleneksel metotla eğitim veren medreseler, diğer tarafta Batı örneklerine göre kurulmuş okullar, gayri Müslimlerin açtığı azınlık okulları vardı.

Parçada geçen bu açıklamalara göre M. Kemal bu eğitimde çok başlılık sorunu nasıl çözmüştür?

- A) Tevhidi tedrisat kanunuyla
- B) Takriri sükûn kanunuyla
- C) Dil Tarih Coğrafya Fakültesinin açılmasıyla
- D) Hıyaneti Vataniye kanunuyla

-İlk ve ortaöğretim, kesinlikle insanlığın ve uygarlığın gerektirdiği bilimi ve tekniği vermelidir.
-Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken millî düşünceleri boğmaya çalışan her karşı fikre şiddetle karşı koyma gereği onlara öğretilmelidir.

S-3) Mustafa Kemal bu sözleriyle eğitimin hangi özelliklere sahip olmasını istemektedir?

- A)Çağdaş - Ulusal
- B)Laik - Demokratik
- C) Eşitlikçi - Yenilikçi
- D)Bilimsel – Geleneksel

HARF İNKILÂBİ VE MİLLET MEKTEPLERİ

Türkler İslam'ı kabul edince eski alfabelerini bırakıp Arap harflerini kullanmaya başladılar. Arapça okuması ve yazması zor bir dildi. Türkçenin ses yapısına uygun değildi. Bu durum okuryazar oranını düşürmüştü. Mustafa Kemal, okuma yazmanın yaygınlaştırılması ve çağdaşlaşma için Latin alfabesinin kullanılmasını istiyordu. Bu nedenle 1 Kasım 1928'de Latin alfabesi kabul edildi.

Yeni Türk alfabesini tanıtmak ve okuma yazmayı yaygınlaştırmak amacıyla millet mektepleri açıldı. Mustafa Kemal başöğretmen seçildi.

1)Aşağıdakilerden hangisinde Arap Alfabesinin yerine Latin Alfabesinin kabul edilmesinde etkili olmamıştır?

- A) Arap harflerinin Türkçe ses yapısına uymaması
- B) Okur- yazar oranının artırılmak istenmesi
- C) Türkçenin zengin bir bilim dili haline getirilmek istenmesi
- D) Ülkede bulunan yabancıların Harf İnkılâbı'nın yapılmasını istemeleri

2) Yeni Türk harflerinin kullanılmaya başlanması, aşağıdakiler-den hangisini gerekli kılmıştır?

- A) Türk Dil Kurumu'nun açılmasını
- B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulünü
- C) Millet Mektepleri'nin açılmasını
- D) Medreselerin kapatılmasını

- Arapça okuma yazmanın zor olması
- Okuryazar oranını artırmak
- Batı dünyası ile yakınlaşmak
- Kültürel hayattaki gelişmeleri hızlandırmak

3-Yukarıdaki sıralanan sebepler göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisinin zorunluluk haline geldiği söylenebilir?

- A) Türk Dil Kurumu
- B) Harf İnkılâbı
- C) Türk Tarih Kurumu
- D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

– Mustafa Kemal okuryazar oranını arttırmak ülkeyi cehaletten kurtarmak için 7'den 70'e herkese okuma öğretmek için Millet Mekteplerini kurdu. Buralarda halkın okuma yazma öğrenmesi için çalışmalar yaptırmıştır.15-45 yaş arası okula gitmeyen insanlar burada eğitim almışlardır.

S-4)Latin harflerin kabulünden sonra ülke de okuma yazma oranını arttırmak için aşağıdaki kurumlardan hangisi açılmıştır?

- A) Türk Dil Kurumu
- B) Harf İnkılâbı
- C) Millet Mektepleri
- D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

S-5) Cumhuriyet Döneminde gerçekleştirilen Latin harflerinin kabulünden sonra yeni harfleri öğretmek için Millet Mektepleri açılarak okuma yazma seferberliğinin başlatılması çalışmalarının yapılmasıyla

Aşağıdakilerin hangisinde gelişme olması beklenmez?

- A) Eğitimin yaygınlaşmasına
- B) Okur-yazar oranının artmasına
- C) Çok partili yaşama geçilmesine
- D) Bilgi ve kültür düzeyinin yükselmesine

MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZÜ AYDINLATMAK İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

TÜRK TARİH KURUMU (1931)

Mustafa Kemal, Türklerin İslamiyet'ten önce de büyük devletler kurduğunu belirterek Milliyetçilik esasına dayalı Türk Tarih kurumunu kurdu. Amacı; Türk tarihini gençlere öğretmek sevdirmek ve Türklerin kökenini araştırılması idi.

S-1) Mustafa Kemal'e göre; tarih, bir toplumun millet hâline gelmesinde başlıca etken ve millî birliğin temelidir.

Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda yapılan inkılâp aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk Dil Kurumu
- B) Harf İnkılâbı
- C) Türk Tarih Kurumu
- D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

S-2) Büyük devletler kuran atalarımız büyük ve kapsamlı uygarlıklara da sahip olmuştur. Bunu aramak, incelemek, Türklüğe ve dünyaya bildirmek bizler için bir borçtur.

Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda kurulan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk Dil Kurumu'nun açılması
- B) TBMM'nin açılması
- C) Türk Tarih Kurumu'nun açılması
- D) İstanbul Üniversitesi'nin açılması

TÜRK DİL KURUMU (1932)

Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak amacıyla Türk dil kurumunu kurdu. Amaç; Türkçeyi zenginleştirmek ve Türkçeyi diğer dillerin etkisinden kurtararak geliştirmektir.

Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk ulusu, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.

1) Aşağıdakilerden hangisinin, Atatürk'ün bu sözlerinde belirttiği hedeflere ulaşmak için yapıldığı söylenemez?

- A) Türkçe deyimler ve terimler sözlüğünün hazırlanması
- B) Arapça ve Farsça kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanılması
- C) Yöresel ağızlarda kullanılan sözcüklerin Türkçeye kazandırılması
- D) Bilimsel ve teknik terimlerin Batı dillerinden alınması

I-Türk Dil Kurumunun açılması

II-İş Bankasının kurulması

III-Türk Tarih Kurumunun açılması

IV-Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması

S-2) Yukarıdaki yeniliklerden hangileri millî kültürün geliştirilmesi amacıyla yöneliktir?

- A) I,II
- B) I,II ve IV
- C) I,III
- D) I,IV

3-) Atatürk: “Ulusal duygu ve dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin ulusal ve zengin olması ulusal duyguların gelişmesinde başlıca etkindir. Türk dili dillerin en zenginlerindendir.”

Atatürk'ün bu sözü çerçevesinde gerçekleştirilen inkılaplar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A)Tevhit-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması
- B)Yeni Türk alfabesinin kabul edilmesi
- C) Medeni kanunun kabul edilmesi
- D) Türk Dil Kurumunun açılması

ÜNİVERSİTE REFORMU

Çağdaş medeniyete ulaşmanın tek yolu bilimsel çalışmalardan geçmektedir. Osmanlı'dan kalan Darülfünun dönemin tek üniversitesi idi ancak yetersizdi. 1 Kasım 1933'te bir üniversite Reformu'nu başlatan Atatürk “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” İlkesini uygulamaya koymuştur.

Böylece araştıran, sorgulayan, tahlil eden, değerlendiren, bilimi rehber edinen bir üniversite anlayışı oluşturulacaktı.

Bu Amaçla;

18 Kasım 1933'te İstanbul Üniversitesi kuruldu. Tıp, hukuk, fen- edebiyat fakülteleri ve 8 enstitüden oluşuyordu. Öğretimini milliyetçilik ve inkılâpçılık ilkelerine uygun yürütülmesi, Türk İnkılâbı Enstitüsü açılması kararı alındı. Yurt dışından öğretim üyeleri getirildi. Ayrıca halka da konferanslar yapıldı

S-1) 1933 yılında yapılan üniversite reformu ile İstanbul Darülfünun'u, İstanbul Üniversitesine dönüştürülmüştür. Yenilikçi, akıl ve bilimi esas alan üniversite anlayışı kabul edilmiştir. Yurt dışından öğretim üyeleri getirilmiş ve yabancı dile önem verilmiştir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çağdaş eğitim anlayışı benimsenmiştir.
- B) Avrupa tamamen taklit edilmiştir.
- C) Akıl ve bilim rehber kabul edilmiştir.
- D) Yüksek öğretime önem verilmiştir

GÜZEL SANATLAR

Kültür bir milletin geçmişi ile geleceği arasında köprüdür. Kültürü oluşturan etkenler arasında sanat önemli bir yer tutar. Sanat ancak özgür bir ortamda gelişeceği için uygun çalışma ortamı ve özgür düşünce ortamı sağlanmıştır.

1 Kasım 1924'te Ankara Musiki Muallim Mektebi, 1934'te Musiki ve Temsil Akademisi, 1937-38'de Gazi Eğitim Enstitüsü haline dönüştürülmüştür.

1934'te Güzel Sanatlar akademisi ve Devlet Konservatuvarı açıldı.

Çeşitli sergiler açıldı.

1937'de İstanbul'da Resim ve Heykel Müzesi açıldı.

S-1) Sanatsız kalmış bir devletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.

Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün, bu sözü doğrultusunda yapılan yenilikler arasında gösterilebilir?

- A) Kabotaj Kanunu'nun kabulü
- B) Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
- C) Devlet Konservatuvarı'nın açılması
- D) İstanbul Üniversitesi'nin açılması

S-2) Atatürk bir konuşmasında ‘‘Efendiler! Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz. Hatta cumhurbaşkanı da olabilirsiniz. Fakat sanatçı olamazsınız’’ demiştir.

Atatürk’ün bu sözünden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Ulusların kalkınmasında güzel sanatların büyük katkısı vardır.
- B)Politikacılar mutlaka sanatçılardan seçilmelidir.
- C)Ülke sorunlarının çözümünde sanatçıların görüşü alınmalıdır.
- D)Sanatçı olabilmek için özel bir eğitim ve yetenek gereklidir.

S-3) Atatürk, elini öpmek isteyen bir tiyatro sanatçısına, "Sanatkâr el öpmez; sanatkârın eli öpülür." demiştir.

Atatürk bu sözünü aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Sanatkârlardan vergi alınmamasının
- B) Sanatkârlara saygı duyulması gerektiğinin
- C) Sanatçıların yönetiminde etkili olduğunun
- D) Ülke kalkınmasının tamamen sanatsal faaliyetlere bağlı olduğunun

SPOR ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER

Cumhuriyet’in ilanından sonra Spor alanında da gelişmeler yaşanmıştır. Mustafa Kemal Spor sevgisini jimnastik öğretmeni Teğmen Habip Bey’den almıştır. Bu alanda; Çapa Muallim Mektebi’nde kurs açıldı. Sorunların çözümü için Türkiye İdman Cemiyeti kuruldu.(İlk resmi spor örgütü) 1924 Paris Olimpiyat oyunlarına katılım sağlandı. (Atletizm, bisiklet, eskrim, futbol, güreş, halter)

Mustafa Kemal, zekâ ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zekâ kavrayışı yerinde olan daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim.” Demiştir.

Mustafa Kemal bu sözü ile aşağıdakilerden hangisine verdiği önemi göstermiştir?

- A) Spor
- B) Sanat
- C) Sağlık
- D) Kültür

S-2) Spor çok sevne ve önem veren Mustafa Kemal, Türkiye idman Cemiyeti’nin kuruluşuna öncülük etmiş sporcuları sürekli desteklemiştir.“Ben Sporcunun Zeki Çevik ve Ahlaklısını Severim” diyerek sporcularda bulunması gereken özellikleri açıklamıştır?

Mustafa Kemal’in sözlerine bakarak hangisi sporcularda bulunması gereken özelliklerinden değildir?

- A) Zekilik
- B) Çalışkanlık
- C) Bencillik
- D) Ahlaklı olmak

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

ŞAPKA VE KILIK KIYAFET KANUNU

Kılık kıyafet insanların hayat tarzlarını ve kültürlerini yansıtır. Osmanlı devletinde giyim kuşam her milletin kendi örfüne göre düzenlenirdi. Bu durum toplumsal birliğe zarar veriyordu. Atatürk kılık kıyafette de çağdaş olunmasını istiyordu. Atatürk Kastamonu’ya yaptığı gezide şapkayı tanıttı. 25 Kasım 1925’te de şapka kanunu çıkarıldı.

– 1934 yılında çıkarılan başka kanunla da din adamlarının, ibadet yerlerinin dışında dini kıyafetle gezmesi yasaklandı.

S-1) “Türkiye Cumhuriyeti, halkını tamamen çağdaş, bütün anlam ve görünüşüyle medeni bir toplum haline ulaştırmalıdır.”

Atatürk’ün bu sözünü aşağıdaki İnkılâplardan hangisinin yapılması gerektiği çıkarılmaktadır?

- A)Saltanatın Kaldırılması
- B)Harf İnkılâbı’nın yapılması
- C)Kılık Kıyafet İnkılâbı
- D)Soyadı Kanunu’nun kabulü

S-2) Onu giyeceğiz. Ayakta iskarpın veya potin, üstünde pantolon, yelek, gömlek, kravat, ceket ve doğal olarak bunların tamamlayıcısı olmak üzere başta güneş siperli başlık.”(Mustafa Kemal)

Mustafa Kemal bu sözü aşağıdaki inkılâplardan hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Tevhid-i Tedrisat
- B) Kılık Kıyafet İnkılâbı
- C) Harf İnkılâbı
- D) Soyadı Kanunu

S-3) M. Kemal Kastamonu gezisinde Şapka giyerek, sağlık açısından, ekonomik ve estetik açılardan şapkanın yararlarını anlattı. Çeşitli gezilerinde şapka giyildiğini görmesinden sonra, 25 Kasım 1925'te "Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun" çıkarıldı

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Yenilikler konusunda halka öncülük ettiği
- II. Siyasi bir alanda yenilik yaptığı
- III. Geziler yoluyla halkı bilgilendirmeye çalıştığı

yargılarından hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

ZAVİYE VE TÜRBELERİN KAPATILMASI

Osmanlı devletinde her alanda olduğu gibi dini kurumlarda da bozulmalar meydana gelmişti. Anadolu'nun Müslümanlaşmasın da önemli katkıları olan tekke ve zaviyeler zamanla üfürükçülerin, büyücülerin, muskacıların ve eski düzeni geri getirmek isteyenlerin toplandığı yerler haline gelmiştir. Bu yüzden 1925 yılında çıkarılan kanunla kaldırılmıştır. Bu kanuna göre:

- Şeyh, derviş, mürit gibi unvanlar yasaklanmıştır.
- Falcılık, büyücük v.b. yasaklanmıştır
- Dini kıyafetlerin ibadet yerleri dışında giyilmesi yasaklanmıştır. (Diyanet İşleri Başkanı Haric)
- Bazı Türk ve İslam büyükleri dışındaki tüm tekke ve zaviyeler kapatılmıştır.

S-1) "Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler memleketi olamaz.

" Mustafa Kemal Atatürk, bu sözüyle aşağıdaki inkılâplardan hangisinin yapıış gerekçesini belirtmiştir?

- A) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasının
- B) Medeni Kanunun Kabul edilmesinin
- C) Kılık kıyafet inkılâbının
- D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulünün

TAKVİM, SAAT VE ÖLÇÜLERDE DEĞİŞİKLİK

Osmanlı devletinde kullanılan takvim, uzunluk ve ağırlık birimleri, saatler farklılık gösteriyordu. Bu da Avrupa ülkeleriyle olan ekonomik ilişkilerimizi olumsuz etkiliyordu. Bu sorunun önüne geçebilmek için:

- Hicri, Rumi takvim yerine Miladi takvim
- Okka, Arşın, Endaze yerine Kilogram, Litre, Metre
- Arap rakamları yerine Uluslararası Rakamlar

-Hafta Tatili'nin Cuma'dan pazara alınması

-Miladi takvimin kabul edilmesi

-Metre, Kilogram ve Litre ölçülerinin kabul edilmesi

S-1) Yukarıdaki inkılâpların amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli egemenliği hakim kılmak
- B) Köylünün maddi durumunu iyileştirmek
- C) Avrupa devletleriyle ekonomik ilişkileri geliştirmek
- D) Eğitim ve öğretimde birliği sağlamak.

S-2) Cumhuriyet döneminde alfabe, takvim, saat ve ağırlık ölçülerinde değişiklik yapılarak yerel ölçüler yerine çağdaş ulusların kullandığı ölçüler kabul edilmiştir.

Bu durumun,

I-Kültürel II-Ekonomik III-Dinsel

alanların hangilerinde Türkiye'nin çağdaş uluslarla yakınlaşmasını arttırdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
- C) I ve II D) II ve III

S-3) Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye Cumhuriyeti'nin diğer devletlerle ekonomik ilişkilerinde kolaylık ve uyum sağlamak için yapılan çalışmalardan biridir?

- A) Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
- B) Tekke ve zaviyelerin kapatılması
- C) Ölçü ve tartı sisteminin değiştirilmesi
- D) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

SOYADI KANUNU (21 Haziran 1934)

Yapılış Sebebi:

Askere alınma, okul, tapu, miras, kimlik tespiti gibi hukuki ve toplumsal ilişkilerdeki eksikliği gidermektir.

Kanuna Göre;

→Türkçe soyadı alınacak,

→Dini, sosyal, ailevi ve asalet kaynaklı lakaplar kullanılmayacak,

→Ahlaka aykırı, komik soyadı olmayacaktır.

Bu Kanunla;

→Toplum hayatında düzen, disiplin sağlandı.

→Hukuki karışıklıklar önlendi.

→Aile ve fertlerin tanınması kolaylaştı.

→Çağdaş ve milli bir kimliğe ulaşıldı.

NOT: 24 Kasım 1934'te TBMM Mustafa Kemal'e

Atatürk soyadını verdi.

1- Kasım 1934'te çıkarılan kanunla “ağa, hoca, hacı, molla, efendi, paşa, hanım” gibi unvanların kullanılması yasaklandı. Buna göre çıkarılan kanun;

I. Kanun önünde eşitlik ilkesinin gerçekleştirilmesi

II. Toplumsal ayrıcalıkların engellenmesi

III. Ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi

durumlarından hangilerini sağlamaya yöneliktir?

A)Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

S-2) 1934'te çıkartılan soyadı kanunu ile her ailenin; rütbe, memur, ulus adları ile ahlaka aykırı ve gülünç olmayan Türkçe bir soyadı alma zorunluluğu getirilmiştir. Yine aynı yıl kabul edilen bir başka kanunla da ağa, hacı, hoca, bey, paşa gibi unvanların kullanılması da yasaklanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kararların alınma amaçlarından birisidir?

A)Toplumda ayrıcalıkları ortadan kaldırmak

B)Dilde sadeleştirmeyi gerçekleştirmek

C)Halkın yönetime katılmasını sağlamak

D)Yeni hukuk sisteminin kurulmasına yardımcı olmak

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

İZMİR İKTİSAT (EKONOMİ)KONGRESİ=MİSAK-I İKTİSADİ

Lozan görüşmelerinin kesintiye uğradığı dönemde yeni Türk devletinin izleyeceği ekonomik hedefleri belirlemek amacıyla toplanmıştır. Siyasi ve askeri zaferin ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa yaşayamayacağı vurgulanmıştır.

Alınan Kararlar:

1. Yerli kaynaklara dayalı sanayi kurulacak
2. Küçük imalathanelerden fabrikalara geçilecek
3. Özel sektörün yapmadığı işleri devlet yapacak
4. Yerli malı kullanımı teşvik edilecek
5. Özel sektöre sanayi teşvik edilecek ve kredi sağlayacak bankalar kurulacak.

Not: Milli ekonomimizin temelleri atılmıştır. Bu Kararlara Misakı İktisadi Kararları da denir.

S-1) 17 Şubat 1923'te toplanan İzmir İktisat Kongresi'ne çiftçi, tüccar, sanayici, işçi temsilcileri katılmıştır. Kongreye farklı alanlardan temsilcilerin katılması aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılabilir?

- A)Sivil savunma örgütlenmesinin iyi yapıldığının
B)Ekonominin tarıma dayandırıldığının
C)Ekonomik kalkınmanın her alanda amaçlandığının
D)Herkesin yönetime alınmak istendiğinin

S-2) 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan ilk iktisat kongresinde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

-Hammaddesi yurt içinden temin edilen sanayi dalları kurulmalıdır.

-Yabancıların kurduğu ticaret işletmelerinden kaçınılmalıdır.

-Yerli malı kullanılması ve tasarruf özendirilmelidir.

Bu kararlarla;

I- Dışa bağımlılığı önlemek

II-Yabancı sermayeyi etkili kılmak

III-Millî ekonomiyi kurmak

IV-Ekonomik bağımsızlığı sağlamak

hedeflerinden hangilerine ulaşılması amaçlanmış olabilir?

A) Yalnız I B) I – II C) II - III - IV D) I - III – IV

S-3)

- * Misak-1 Milli
- * Misak-1 İktisadi (İzmir İktisat Kongresi)

gibi anlayışların ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal alanda çağdaşlaşmayı sağlamak
- B) Hukuksal alanda birliği sağlamak
- C) Siyasal ve Ekonomik bağımsızlığı sağlamak
- D) İç ve dış ticareti geliştirmek

TARIM ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER

Tarım milli ekonominin temeli kabul ediliyordu. Bu alanda gelişme sağlamak için köylünün durumunu iyileştirmek gerekiyordu. Bu amaçla yeni kurulan devlet şu tedbirleri aldı.

*** Aşar vergisi kaldırılarak köylünün ekonomik bakımdan rahatlaması sağlandı. (1925)

– Köylüye ucuz kredi vermek amacıyla Ziraat Bankası kuruldu.

– Tarım Kredi Kooperatifleri kurularak kooperatifleşme sağlandı.

– Üretimi artırmak amacıyla tohum ıslah çalışmaları yapıldı.

– Ziraat enstitüsü ve Ziraat fakülteleri açıldı.

* Atatürk Orman Çiftliğinin Kuruluş amacı: Örnek çiftlik kurarak çiftçilere örnek olmak. – Ziraat konusunda uygulamalı eğitim yapmak. – Ankara Yüksek Ziraat Okuluna gelecek gençlere staj yaptırmak. – Eğlenme ve dinlenme alanı oluşturmak.

- Devlet üretme çiftliklerinin kurulması
- Ziraat Bankası aracılığıyla köylüye ucuz kredi sağlanması
- Tarım Kredi Kooperatifleri'nin kurulması
- Aşar vergisinin kaldırılması

S-1) Atatürk döneminde görülen bu gelişmelerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarımsal gelişmeyi sağlamak
- B) Ulusal sanayi'nin kurulmasını sağlamak
- C) Dış ticarete tarımın payını azaltmak
- D) Özel mülkiyeti yaygınlaştırmak

S-2) Atatürk döneminde Tarımı geliştirmek için yapılan yenilikler:

- **Köylüye kredi sağlanması
- **Örnek çiftliklerin kurulması
- **Ziraat Okulu'nun açılması
- **?.....

"?" ile boş bırakılan kutuya aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Aşar vergisinin kaldırılması
- B) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
- C) Tekâlif-i Milliye Emirlerinin yayımlanması
- D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması

SANAYİ VE TİCARET

Ülkemizin kalkınması, gelişmesi ve her alanda ilerlemesi sanayileşmeye bağlı idi. Bu durumu çok iyi bilen Atatürk, cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana sanayileşmeye büyük önem verdi. 1927 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu (Sanayiye Özendirme Yasası) ile özel sektörün sanayi kurma çalışmalarına yardımcı olundu. 1929 yılında ithalat mallarından alınan gümrük vergileri yükseltilerek yerli üretimin artırılması için çalışmalara hız verildi.

Yerli mallarının yabancı mallar karşısında korunması için gerekli önlemler alındı. Ayrıca yerli mallarının kullanımı özendirildi. Bu alınan kararlar doğrultusunda Malatya, Kayseri, Bursa'da merinos fabrikaları; Gemlik'te suni ipek, Nazilli'de basma, Beykoz'da deri, İzmit'te kâğıt ve İstanbul'da Paşabahçe cam fabrikaları kurularak üretime başlamaları sağlandı. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ülkemizin kalkınmasında ve gelişmesinde önemli işlevleri yerine getirdi. Bu amaçla "Yerli Malı Haftası" düzenlendi.

S-1) "Etibank ve bağlı işletmelerin kurulması, Maden ve Tetkik

Arama
Enstitüsü
kuruldu.
"Yeni
Türk

Devleti bu kuruluşları oluşturmakla aşağıdakilerden hangisini geliştirmeyi amaçlamıştır?

- A) Denizciliği geliştirmek
- B) Orman ürünleri sanayisini geliştirmek
- C) Yeraltı zenginlik kaynaklarını aramak ve işletmek
- D) Dokuma ve kumaş sanayilerini geliştirmek

KABOTAJ (DENİZCİLİK) KANUNU

1 Temmuz 1926 tarihinde Türk kara sularında, iç denizlerinde, göl ve akarsularında gemi işletme hakkını yalnızca Türk şirketlerine veren kanundur. Bu kanunla ekonomik bağımsızlığımız güçlenmiştir.

S-1) Türk karasularında yolcu ve yük taşıma hakkının sadece Türk gemilerine ait olması aşağıdaki inkılaplardan hangisiyle gerçekleştirilmiştir?

- A) Teşvik-i Sanayi Kanunu B) Kabotaj Kanunu
C) 1. Beş Yıllık Kalkınma Planı D) Milli İktisat Kanunu

S-2) Kabotaj Kanunu ile Türk limanlarında işletmecilik hakkı sadece Türklere verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti bununla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Uluslararası ticareti teşvik etmeyi
B) Tarımın çağdaş yöntemlerle yapılmasını sağlamayı
C) Deniz ticaretini milli ekonomi ilkesi doğrultusunda geliştirmeyi
D) Boğazları egemenlik altına almayı

SAĞLIK ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER

- Cumhuriyetin ilanından sonra sağlık alanındaki çalışmalar için “ Hıfzıssıhha Müessesesi” kurulmuş ve Sağlık Bakanlığı kurulmuştur. İlk Sağlık Bakanımız Refik Saydam dır.
- Aşı kampanyaları düzenlenmiş ve ülkemizde serum üretimi başlamıştır.
- İzmir ve İstanbul’da Veremle Mücadele Cemiyetleri kurulmuştur.
- Kızılay(Hilal-i Ahmer) 1923 yılında kurulmuştur.
- Behçet hastalığını ilk kez 1937 yılında Hulusi Behçet tanımladığı için hatalık onun adıyla anılır.
- Veremle mücadele için verem savaş dispanserleri ve Sanatoryum kurulmuştur.

S-1) Verilen eşleştirme tablosundaki boş yer aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- a) Yeşilay b) Sanatoryum
c) İstanbul Üniversitesi d) Hıfzıssıhha Enstitüsü

S-2) Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet'in ilk yıllarında sağlık alanında yaşanan gelişmelerden değildir?

- A) Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün kurulması
B) Sanatoryum ve dispanserler açılması
C) Devlet Konservatuarı'nın kurulması
D) Veremle Mücadele Cemiyeti'nin açılması

NUTUK (SÖYLEV) (15 EKİM 1927)

Mustafa Kemal 15 ekim 1927’de Mecliste 6 gün süren konuşması olan sonradan “Nutuk yada Söylev” adıyla tarihimizde yerini aldı.

M. Kemal Nutuk’a “1919 senesi Mayısın 19’uncu günü Samsun’a çıktım” sözleriyle başlar; Türk gençliğe seslenişle bitirmiştir.

– M. Kemal Nutukla ülkeyi nasıl kurduklarını ve hedeflerini anlatmıştır.

Nutuk’un Özellikleri:

- Millet olma bilincini kuvvetlendirir.
- Milli varlığımızın dününe, bugününe ve geleceğine ışık tutar.
- Milli mücadeleyi askeri ve siyasi yönüyle ele alır.
- Bağımsızlık ve çağdaşlaşma için yapılması gerekenleri gösterir.
- Diğer milletlere yol göstericidir.

S-1) Nutuk İngilizce Almanca Fransızca ve Rusçanın yer aldığı 11 dile tercüme edilerek yayınlanmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Evrensel bir nitelikte olduğu
B) Siyasi bağları geliştirmeye çalıştığı
C) Ekonomik bir amaç güdüldüğü
D) En çok İngilizce baskısının olduğu

S-2) Atatürk tarafından 1919-1927 yıllarında yazılan Nutuk Kurtuluş Savaşına hazırlık, Milli Mücadele ve Cumhuriyet’in ilk yıllarında yapılan inkılapların birinci ağızdan anlatıldığı bir eserdir.

Verilen bilgilere göre Nutuk’ta hangisinden bahsedilmez?

- A) Sakarya Savaşı
B) Cumhuriyet’in ilanı
C) Soyadı Kanunu
D) Halifeliğin Kaldırılması

ONUNCU YIL NUTKU (1933)

Mustafa Kemal Cumhuriyetin 10. Yılında yaptığı konuşmada kısa zamanda ne kadar büyük işler yaptığını Onuncu yıl Nutku'nda dile getirmiştir. Ülkemizin kısa sürede toparlanıp gelişmekte olduğunu ve ülkemizin hedefinin Çağdaş uluslar seviyesine çıkması gerektiğini vurgulamıştır.

S-1) Mustafa Kemal,1933 yılında Cumhuriyet'in ilanının onuncu yılında yaptığı konuşmada 10 yıl içerisinde yapılanlardan, Türk milletinin çalışkanlığından ve gelecekte yapmamız gerekenlerden bahsetmiştir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) On yılda büyük işler başardığımız
- B) Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşıldığı
- C) Türk milletinin çalışkanlığı
- D) Ülkemizin hızla kalkınmakta olduğu

GENÇLİĞE HİTABE

Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nin yazılış amacı emanet olarak bıraktığı değerlerin gençlere açıklanmasıdır. Hedef kitlesi Türk gençliğidir. Atatürk Kurduğu Cumhuriyeti ve onun değerlerini Türk gençliğine emanet etmiştir. Bu yolda Türk gençliğinin karşısına çıkabilecek muhtemel tehditler ve engeller karşısında Atatürk onları önceden uyararak bu sıkıntı ve problemlerin tanımını yaparak neler yapılması gerektiği konusunda bilgiler vermiş Türk gençliğine olan güvenini vurgulamıştı

CUMHURİYET GENÇLERE EMANET

Türk milletinin kurtarıcısı ve ulu önderi Mustafa Kemal Atatürk büyük çabalar, emekler ve fedakarlıklar sonucunda Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini atmıştır ve Mustafa Kemal Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'nin koruyucuları olarak Türk gençlerini görmüştür bu nedenle de Türk gençlerine büyük görevler yüklemiştir ve kutsal vatanımız ve ülkemiz olan Türkiye Cumhuriyeti devletini Türk gençlerine emanet etmiştir.

S-1) Gençler bilgileriyle olsun ya da dinç vücuda sahip olmaları ile olsun büyük işlerin altına imza atmak için daha atik, cesaretli ve kuvvetlidirler. Bu da bir ülkenin gelişerek ileri seviyelere taşınabilmesi için gençlerin daha büyük bir önem taşıdığını göstermektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı Mustafa Kemal Atatürk, vatanını cumhuriyeti Türk gençlerine emanet etmiştir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Gençlerin atik ve cesaretli olduğu
- B) Vatanı ve Cumhuriyeti gençlerin koruyacağı
- C) Ülkenin gelişmesi gerektiği
- D) Gençlerin batı kültürünü benimsemeleri

ATATÜRK İLKELERİNİN AMACI

Türk toplumunun refahını, mutluluğunu ve huzurunu sağlayarak çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkarmaktır. Türk milletinin birlik ve beraberlik içinde bağımsız, onurlu ve mutlu bir yaşam sürmesini, Türkiye'nin uluslar arası ilişkilerde bağımsız ve saygın bir devlet olmasını sağlamaktır.

ATATÜRK İLKELERİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ

-Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğdu.

-Kabul edilmesinde hiçbir iç ve dış baskı yoktur.

-Akla ve mantığa uygundur.

-Atatürk tarafından hem sözle hem de uygulama ile belirlendi.

-Birbirinden ayıramaz, tek tek değerlendirilemez, bir bütünü oluşturan öğelerdir.

-Türk milliyetçiliğine dayanır, milli bir nitelik taşır.

-Gücünü Türk Tarihi ve Türk Töresinden alır.

S-1)Atatürk ilke ve İlkâplarının ana amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa'yı taklit etmek
- B) Sadece eğitim alanında ilerlemek
- C) İşgal edilen Türk vatanını kurtarmak
- D) Türk Milletini çağdaş uygarlık düzeyi üstüne çıkarmak

S-2)Aşağıdakilerden hangisi Atatürk ilkelerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kaynağı Türk milli kültürüdür
- B) Evrensel ve barışçıdır
- C) Uygulamaya yansımamıştır
- D) Akılcı ve bilimseldir

S-3)

- I. Laik düşünce ve hukuka dayanır
- II. Evrensel ve barışçıdır
- III. Halkın sınıf ayrımını savunur
- IV. Akılcı ve bilimseldir

Yukarıdaki maddelerden hangisi, Atatürk ilkelerinin özellikleri arasında gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV

S-4) Aşağıdakilerden hangisi Atatürk ilkelerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kaynağı Türk milli kültürüdür
- B) Evrensel ve barışçıdır
- C) Dogmatiktir
- D) Akılcı ve bilimseldir

Yasin GÖKÇE

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Daha fazlası Facebook Sosyal Bilgiler Paylaşım Platformunda